

INUIT ATAQATIGIIT

INATSISARTUNI

UPA 2014/49

Inatsisartut suleriaasianni § 36 naapertorlugu apeqquteqaat aallaavigalugu oqallisissiaq imaattoq matumuuna saqqummiuppara:

Nunatsinni timmisartunik suluusalinnik helikopterinillu timmisartuussinermi akit qaffaseqisut qanoq appartinneqarsinnaanersut, taamaalillunilu minnerunngitsumik nunaqarfimmiut illoqarfinnilu avinngarusimanerusuni najugaqartut isertitakinnerusullu qanoq siunissami angalanissaminnut akissaqalersinnaanersut pillugu apeqquteqaat aallaavigalugu oqallisissiaq.

(Inatsisartunut ilaasorta q Aqqaluaq B. Egede, Inuit Ataqatigiit)

Tunngavilersuut

Ullumikkut nunatsinni inunnik timmisartuussinermi akit qaffaseqaat. Akit ima qaffasitsigipput, allaat inuit isertitakinnerusut inuillu inoqarfinni avinngarusimanerusuneersut akissaqarfigingisaannik akit qaffasissuseqarput. Nunatsinni sumi najugaqaraluarutaluunniit tamatta, aamma isertitakikkaluaruttaluunniit akileraarutivut atorlugit aningaasaliissuteqartarpugut inuiaqatigiit nunatsinni angalasinnaanissaat periarfis-seqqullugu.

Imaappoq, inuiaqatigiit aningaasaataat amerlaqisut atorlugit kiffartuussinermi isumaqatigiissusiortarpugut, taamaakkaluartorli amerlanerpaat namminneq akilikkaminnik angalanissamut akissaqarnek ajorput. Pissutsit taamaannerat uppersarsarpoq Assartuussineq Angallannerlu pillugit Isumalioqatigiissitap misissuinermini paasinarsitimmagu, ullumikkut nunatsinni angallattut 15 %-iisa kisimik nammineq akilerlugu angalasartut. Angallattut 85 %-ii pisortat suliffeqarfiillu allat akiligaannik angalaarput.

Tamanna akuerineqarsinnaanngilaq. Taamatummi atugassaqtitsineq imak paasisariaqarpoq, sulinermik inuussutissarsiteqartut aamma inuit isertitakitsuugaluarpataluunniit akileraarutaat atorlugit akissaqarnerusut timmisartorlutik angallanneqarnissaannut tapiisartugut.

Nunatsinni suliffissaaleqisut amerlaqaat, inuuniarnikkut akissaatitigullu inuit atugaat assigiinnegeqaat, sulisartullu amerlasuut SIK-mi ilaasortat akissaasersorneqarnissaasa appasinnerpaaffissaannit suli appasinnerusumik isertitaqarput. Silaannakkut angallanneq eqqarsaatigalugu inuiaqatigiit akilersinnaasaat anguneqassappat, naalakkersuinikkut piumasqaateqarnissaq pisariaqartipparput.

Sooq nunatsinni timmisartornissamut akit inuppassuit akilersinnaanngisaannik inissikiartorpat? Akit taamak qaffasitsigipput, mittarfiit kusanartut, angisuut, nunarsuarmilu nunat inuttoqisut assigalugit pigisaqarumalluta sanaartoratta. Timmisartut inuit angallattut amerlassusaannut naapertuuttut atornagit, timmisartut angisuut atorumaneruagut. Soorunami mittarfiit sanaartukkavut amerlasuut ingerlannerat akisoqaaq, timmisartullu angissusaat sillimaniarnikkut piumasqaataat annertummat, aningaasarpasuit atorlugit piumasqaatit matussuserniartarpagut.

Naleqqussaasariaqarpugut angallannikkut akit inuiaqatigiit akilerluarsinnaasaat anguniarlugu. Inuiaqatigiimmi nunatta sineriasuani avinngarusimaqaluta nunaqariuseqarpugut. Angallannikkullu avinngarusimanerpaartavut nunaqarfimmiullu aamma inuit isertitakitsut minnerunngitsumillu angajoqqaat meeraqqortuut periarfississagutsigit, taava allatut angallannikkut inerisaanissaq avaqqussinnaanngilarput. Allatullu iliuusissavut siunertaqartariaqarput, nunatsinni inuit akissaqarfigisaannik silaannakkut angallanneq inissinnias-

sallugu. Nuna manna ineriartortissavarput inuisa atugarisaat aallaavigalugit. Sapinngisamik amerlanerpaat periarfissarissarlutik nunami maani inuunissaat periarfissinniarlugit.

Siunnersuuteqarpunga akueriuminaatsikkakku Qaanaamiit nunatta kujataa uiarlugu Ittoqqortoormiut tikillugu inuiaqativut amerlavallaat angalanissaminnut akissaqanngitsut amerlaqimmata. Taamaakkaluartoq sulii mittarfinnik sanaartoriaaserput malinniarlugu naalackersuinikkut ingerlatsinissaq siunnerfigineqarpoq. Siunertaq tamanna inunnik iserliunerusunik salliutitaqarnani, illoqarfissuarmiunik salliutitsineruvoq.

Siunnersuuteqartutut isumaqarpunga timmisartut mikinerusut, mittarfinnillu mikinerusunik atuisinnaasugut. Kiffartuussinermi isumaqatigiissutit akikinnerulissappata, inuillu angallattut akikinnerusunik billet-mik pisisinnaalissappata allanngortoqartariaqarpoq. Aamma naalackersuinikkut eqqarsartaaseq allanngortariaqarpoq.

Allannguigutta, mittarfinnillu mikinerusunik sanaartorluta, inerlatsilerluta akikinnerusumik, mittarfiillu mikisut illoqarfinni mikinerusuni nunaqarfinnilu pisariaqartitsiffiusini aningaa-sarpassuit atunngikkaluarlugit inuiaqatigiit angallannerat aaqinneqarsinnaasoq isumaqarpunga. Tamanna anguneqassappat ataatsimoorussunissarput pisariaqarpoq. Ullumikkutulli ingerlaannarnissaq isumaqarpoq inuiaqatigiit ingerlalluartortavut, isertitaqarnerpaartavut aammalu pisortat suliffeqarfii angallannikkut periarfissinneqarnerpaajussasut. Tamanna siunnersuuteqartutut isumaqatiginnginnakku, nutaamik Naalackersuisut misisuinissaat soqutiginartippara.

Oqallisissiami matumani oqaatigisakka periarfissiissapput Nunatsinni imminut pilersornerulernissatsinnut assartuussinikkut akit appasinnerulernissaannik. Nioqqutissanik assartuinerup akilersinnaanerulernissaannik. Inuit angallattut akikinnerusumik akilersinnaanerusaminnullu angalanissaannik. Timmisartuutileqatigiiffiit akikinnerusumik kiffartuussinissamut isumaqatigiissuteqarfigisinnaalernerannik. Angallanneq nunaqarfimmiut illoqarfiillu avinngarusimasut inuunik periarfissiisoq. Inuiaqatigiillu ataatsimut isigalugit aningaasarsiornikkullu akilersinnaassuseq taamatut siunnersuuteqarnikkut anguniarpakka.

Inatsisartunut ilaasortat naalackersuisullu isummersoqatiginissaannut qilanaarlunga, siunnersuut saqqummiuppara. Neriullunga ataatsimoorfigisinnaasatsinnik angusaqarsinnaassalluta.